

С.К. Белов

ШАПАТ ВЕЧНОСТИ

САБРАНА ДЕЛА

Београд, 2019.

Copyright © С.К. Белов, 2019

Мојој вечној Звезди водиљи, Ани

Разговор душе; слобода и безграничност у делу С. К. Белова

Саша Кузмановић Белов се упустио у авантуру различитих књижевних родова, лирских, епских, а и драмских. И као песник, прозаиста, драмски писац неоспорно показује себи својствен језик, тему и филозофију која се само различитим формама одражава у његовим делима.

Поезија С. К. Белова је, како то често бива, одраз душе, али је она и филозофска расправа са животом уопште и човеком који је само један трептај. Суровост данашње свакодневице, незнање, изгубљену детињу веселост, лаж у плашту ноћи живота једино назнака љубави може осветлити. Песме певају о удаљености људског срца од свог истинског битка, уништавању лепоте и човеку који се пита да ли ће икада постати слободан или ће се расути у хиљаде честица између прошлог и будућег. Нада да ће победити сунце, енергија, љубав, Бог, залепрша повремено из редова аутора, чисто да не заборавимо да ипак верујемо и живимо, и да морамо бити поносни витезови у корист земље славних предака. Поезија Белова је често метафизичка и мистична. „Када се материја коначно претвори у бесконачан извор енергије, бићу слободан... Сијаћу за тебе попут месечине, док ћу остатак себе поклонити вечности...“

Пишући приче С.К. Белов дотиче суштину људске емоционалности, краха или успона. Приче су кратке, али снажне слике делића живота које нам остављају дубок траг. Смрт, мистика, одлазак вољене, све је само трен, а љубав емпиријско путовање у том безвременском тренутку, слободна и безгранична. Аутор ретко напушта онтолошка питања, како у причи, тако и у роману, а посебно у драмском облику.

Драма С.К. Белова је нетипичне структуре, без јасно дефинисаних ликова и носилаца радње и зато, тако неоклована, омогућава лакши разговор душе и њеног саговорника. Оба лика представљају архетипове човека (грешног, заблуделог, непронађеног) и Бога, анђела и неког другог свевишњег. Кроз ове разговоре аутор се бави општеживотним питањима добра и зла, греха и праштања, и приметно је да је С. К. Белов у овим дијалозима свој на своме, иако се не може оспорити вредност приче, а нарочито поезије. Али, као што каже аутор у свом драмском дијалогу:

„Лако је одустати и нестати. Тешко је живети, пронаћи своје корене и наново спознати своју сврху, устати, пркосити и поново корачати стазом праведности. Тешко је поново постати човек.“

Слађана Бајчић, теоретичар књижевности

ПОЕЗИЈА

"Сувише магле у очима, сувише сете у души."

СТАРОСТ

Киша уплаконе душе неумитно спира трагове постојања.
Губе се трептаји успаљених ноћи и сјај звезда у косама Вила.
Дубоко, у подсвести неизречених тајни,
увиру потоци времена и стапају се са сузама жалосних врба.
Истрзани крик пауна и лепет крила давно заборављених птица
отресају по мојој глави снег са врхова прастарих планина,
док ми уплашени соко канцама урезају године у лице.

УЗАЛУДНОСТ

Шта је тај један шапат у мору суза,
које изродише јецаји душа наших?
Ништа, обичан трептај,
блага реч која допире до оног коме је упућена,
или на том путу једноставно замре и у ништавило се претвори.
Шта је тај један шапат у мору шаптача који спавају и сањају дане,
који су у неповрат отпловили, реком од речи, барком заборавља?
Шта је тај један шапат међу трептајем звезда?
Звезда, које са небеског трона посматрају оне којима шаљу поруку.
Животни ставови губе се у ноћи,
ношени леденим ветром незнања и осуде.

МИРИС СМРТИ

Пуста су бојишта у зимске сутоне,
помешана са мирисима барута и крви.

Извајани ликови као комад глине у рукама детета,
расути по ледини, ругају се животу.

Уморни ветар разноси јецаје столетних јаворова и
нестаје у даљини.

Губи се смисао свега у шта су свети оци полагали животе.

Губе се молбе које су додиривале небо.

Губи се смисао живота.

Полако нестаје Бог, у кога све мање људи верује.

САТ

Мермерном тишином подрхтава јецај једног тупог сата.

Болан уздах носи бујицу река нестишаних суза.

Једног сата, у сред мрака, крај рањеног срца.

ЈАЊИЧАР

Као дебели ћилим, тишина прекрива празнину времена.

Усахле очи дечака покушавају да пронађу извор,

изгубљено детињство, врело, са ког је потекао.

Безбожна рука, мачем од ватре пресеца везу

између оног што јесте и онога што ће бити.

ПРОЛАЗНОСТ

Узавреле страсти, ношене јаким ветром,
мешају се са бујицом минута безумне старости камена.
У даљини се чује одјек звонког и раздраганог дечијег смеха.
Све мање птица слеће на гране стабала у позне зиме,
орошене смолом, чије се име губи у наличју зденца окованог
ледом.

ТЕ ВЕЧЕРИ

Вечери када си одлазила, велико црквено звоно огласило се неколико пута лењо, стењући као облак натоварен кишом.

Бакарно небо видало је своје ране првим сумраком, качећи још по неку залуталу птицу у лету.

Резак мирис зиме чежњиво је тражио пут до већ давно поклоњеног срца.

Сваки минут је значио растанак, а сваки поглед још једно довиђења.

БЕГУНАЦ

Мали Хијавата искрадао се степеницама светлости
из дебеле јеленске коже којом је био ушушкан.

Покушавао је да побегне од проблема који су га мучили,
мука које су га притискале.

Јутарња роса умивала је његово дечачко лице.

Трчао је према хоризонту.

Његов уморан поглед пребацивао је преко, можда и даље;

Тамо где се светлост и тама никада не проналазе.

МОЗАИК

Кандило на зиду испраћа празнину леденог камена
бојећи у ватру мрак његовог битка.

Сиве очи свеца гледају далеко, у таштине бића, у корене душа.

Ноћ као страшан судија, са мачем у руци,
открива тело човека који, јецајући, дозива једно име.

Мали паук на својој мрежи у углу собе
бежи под налетима ситних зрна песка.

Тешко окно се под шкрипом отвара времену које иде
и тишини која ступа.

ЉУБАВ

Кажу - јуче је умрла.

Можда и прекјуче, можда пре два столећа, можда и овога часа.

Можда једноставно умире сваки пут кад неко умре или пати.

Можда, и тако до краја времена, до прозирног океана душе и даље.

Венац смарагда, рубина, сафира, сатканих од жеља,
чежње и снова сија у оку дечака.

Да ли васкрсава или представља још само једну варку
тај осмех у углу усана, блага реч, пољубац?

Да ли је спремна да поново постоји или ће се притајити и
сакрити у пукотину камена, који је родила ватра?

НОЋАС

Као златни слап месечеве светлости ноћас ћу бити део твога сна.

Знам да ме нећеш очекивати.

Ноћас ћу упловити у твој сан као барка у познату луку.

Заустави ветрове. Смири таласе.

Ноћас ћеш чути звекет калпака и витешког оружја.

Бићу оно што јесам, твој витез, принцезо моја.

Потрчаћеш према мени и бацићеш ми се у загрљај.

Ту ће бити крај, јер те више нећу пустити да одеш.

Ноћас мирно спавај и слатко сањај, анђеле мој.

Ноћас, а сутра...

Сутра је нови дан.

НАДА

Младо, невино тело пресавијено преко прозорског окна
столетног замка, чека свог витеза да се врати из похода.

Поглед пун топлине припијен је за небо, док се гримизне усне
мичу, склапајући молитву.

Паук полагао свој посао приводи крају,
док се његовим сребрним нитима поиграва хладан ветар.

Испијена рука старице руга се смрти срцем пуним љубави.

Њен поглед је и даље упрт у даљину,
док она пркосно жели да докаже времену
и судбини да ће се он ипак једног дана вратити.

ЛАЖ

Окупана месечином и росом давно заборављене летње ноћи,
чврсто му је обећала да ће се поново видети, да није крај.

Покушао је да поверује у лепо упаковану лаж боје расцвалог
бадема, опорог укуса.

Рекао је " МАСТУВ", док му је плашт ноћи
откривао још једну рану наивног срца.

ЧЕСМА

Пре стотину година обукла је венчаницу,

саткану од мермера и удала се за земљу.

Изродила је многе љубави и бракове.

Обрадовала је уморне, а слабима вратила снагу.

Својом песмом веселила је птице, а ветровима давала ритам;

Све док једног дана венчаница није потамнела, а речи престале да теку.

ПОГАЧА

Зрна соли осољавају наквашено брашно.

Рука прожета годинама урања у тесто,
док се ватра поиграва кором умрлих грана.

Минут тишине поприма боју дуката,
док ветар са друге стране завија, занет својим лудилом.

СВИТАЊЕ

Врисак умируће ноћи, као Пегаз пропињао се модрим облацима,
удишући последње трагове сивила.

У кавезу од пожуде, окован и немоћан тражио је излаз,
пут ка спасењу.

Пламени бичеви вечног божанства
обмотавали су се око таме доносећи нови дан.

ЦЕЛАТУ

Задрхти ли ти некада рука нож док држиш?

Запита ли ти се проклета душа куда ће после свега, бездан или небо?

Да ли те икада уплаше дечије очи, пуне страха и наде која умире са њима, светла које се гаси?

Нема су ти уста, очи усахле, јер човек ниси.

Оковано ти је ледом и обавијено скрамом паучине срце отровано.

То и није срце већ облутак, који тупо одзвања унутар празне душе, унутар пустиг кавеза од ребара и трулог меса.

Лако је ножу раздерати месо. Њему нико неће да суди.

Њега неће стићи проклетство, проклети човече.

Семе ти се затрло, родни праг опустео, колевком се змије легле!

Мислиш да имаш права одузети живот,

а да ниси кадар травку једну створити, влас, кап воде,...

Не узимаш само живот, већ и искру Божијег битка, његове снаге и величине, бисер из низа, делић универзума,...

И ниси јак но слаб и јадан, љигав као слуз, прљав као блато.

Ти си прах, талог и грешка, велико ништа, а могао си бити све.

СУДИЈА

Судиш, а не питаш срце своје истина шта је.

Не питаш се зашто је ту још увек она друга половина твога ја,
она дивљија, лошија, необрађена, која или јесте или није, а чешће није.

Када научиш да се срцу, а не глави поново свесрдно предајеш,
истина ће бити пред очима твојим, сведочећи о љубави постојаној,
као врх хиљадугодишњег масива, који гордо пара облаке,
нестајући у бескрају свемира.

ПРОЗА

"Тајни је много, али отворених умова који би имали снаге да сагледају и другу страну истине, све је мање."

ИЗБОР

Било је топло вече. Први сутон је попут разводника страже вршио смену између дана и ноћи. Иако то није била честа појава, сада су му се знојили дланови. Отворио је прозор на ауту и скренуо у малу улицицу тражећи паркинг.

Знао је да ће га чекати на старом месту, али није знао како ће јој саопштити оно што га је разједало. Нервозу је заменила мучнина. Ставио је неколико орбит жвака у уста и дао жмигавац. Паркирао је аутомобил. До кеја је наставио пешице. У даљини је познао силуету која се стапала са првим обрисима мрака, чијом се косом поигравао ветар разносећи је по њеном нежном лицу. Његова стопала која су јој до јуче летеле у сусрет, сада су била тешка и оловна. Тешко их је померао. Када га је угледала, потрчала му је у сусрет. Усне су им се спојиле, док је у себе упијао мирис њене тек опране косе. Удаљио се загладан у реку.

„Нешто није у реду? Шта се десило?“, упитала га је уплашено.

Иако се трудила да изгледа смирено и прибрано, варијације њеног гласа одавале су је. Пришла му је, узела за руке и загледала му се у отсутне очи. Уздахнуо је и погледао у њу.

„Сутра одлазим.“

„А где, ако није тајна?“, смешила се.

„Одлазим у рат. Моја јединица одлази доле.“

Осмех на њеном лицу је змро.

„Ти, будало једна! Зашто си морао да изабереш официрски позив?“

Усне су јој подрхтавале, док су сузе попут потока крчиле себи пут правећи кланце кроз шминку и пудер. Плакала је.

„Каћа, смири се, молим те. Не отежавај ми још више. Довољно ми је тешко и овако.“

Покушао је да је загрли, али је га је одгурнула.

„Не дирај ме! Мрзим те! За кога и због кога? Уништио си нам снове, будућност. Погинућеш и шта ће остати? Ништа!“

„Заслужио сам. Тако ми и треба. То је био мој избор. Вероватно није онај прави, али често човек не прави изборе, већ они обликују човека.. Ако и погинем, не бих волео да ме мрзиш, јер сам те одувек волео и то ни смрт неће променити.“

Окрнула се нагло и чврсто га загрлила.

„Рекла си да ме мрзиш?“

„Мрзим твој избор, а не тебе, лудо моја.“

„Вратићу се. Обећавам!“, рекао је тихо.

„Чекаћу те да се вратиш. Само тебе“, шапутала је.

Нежно јој је руком обрисао сузе са маскарном умрљаног лица. Чвршће ју је привио уз себе и пољубио у чело. Река је и

даљећ текла некако покорно и тихо. Све јецаје и све речи упила је
у своје дубине.

ДРАМА

"Када људски говор заувек нестане и када речи изгубе значај, остаће само хук ветра и завијање вукова као сведочанство на прошлост и један народ."

ШАПАТ (Драма у три чина)

ПРОЛОГ

"Хладно је. Охола зима задире у душу претећи да је уништи. Тмина зимског праскозорја откида комад по комад уморне душе исписане годинама, док неми кораци мојих стопала, остављају печат снегу, прошлости и будућем времену.

Поново сам те посматрао, мали, промрзли, давно заборављени рођаче. Тихо као шапат, мој дах се провлачи између столетних храстова, до твојих ушију попут ветра који се уплиће у моју чекињу."

"Ко је то? Ко си ти? Да ли си биће са ове или оне стране? Човек или звер? Реци ми!"

"Не вреди да ти говорим. Доћи ће време и тада нећу морати да се представљам, јер ћеш знати. Знаће твоја душа или оно мало душе што оста у теби, оно мало срца у твојим грудима. Мојим зверињим очима не промичу твоја туга и бол које си без размишљања натоварио на своја нејака плећа, покушавајући да одеш, да нестанеш, а сваки тај глупи покушај завршавао се неуспехом који су богови одобравали и коме сам се истински радовао."

"Зовеш ме рођаком док говориш о својој чекињи? Говориш о времену које ће доћи док моје полако истиче. Јако сам уморан, чак толико да се не бојим ни смрти, ни звери, ни зверињих очију, јер својих очију одавно немам. Слеп сам и само мрак је судбина моја. Представљаш се пријатељем, а радују те моји неуспеси?"

"Да будем искрен, радовао сам се твом неуспеху да одеш, да нестанеш, више него било ком твом другом успеху, који си уписао у странице историје великог Мидгарда. Радовао сам се твом неуспеху да уништиш себе у времену које ступа, јер заслужијеш нешто боље од пуке љубави подземља и благодети где путују унижени, слаби и прогнани. Можда ти се чини да је тренутна ситуација безнадежна, да је битка изгубљена, да су светло и истинска слава заувек утонули у ништавило. Не, нису, мој давно изгубљени и отуђени рођаче. Ти који своје тело прекриваш кожама браће моје која су колико јуче слободна трчала у дивљем и дивном чопору овим шумским просторствима, а грех је убити свога, јер овч'ја кожа боље греје од вуч'је, рођачке."

"Било је хладно. Звери зато и служе човеку. Дају му месо, крзно..."

"Месо?! Да ли је укусно? Да ли си појео месо моје браће или си их само зарад крзна лишио живота? Овч'ји гуњ се на себе

навлачи изроде, а не рођачка кожа. Кожа оних који су одвајкада били ту поред тебе и за тебе, који су те упозоравали на опасности које су попут духова наилазиле, нечујно, тупим корацима протканим невидљивим стегама зла. Оних, који су се још давно ородили са тобом и вековима дружбовали? Опраштам ти заблудели глупост твоју, незнање твоје и отуђеност од Бога, од правде, од овоземаљских и ванземаљских закона. Опраштам ти можда по последњи пут, јер си ти ипак, иако то не знаш, део великог чопора, Дајбоговог и светог Саве, велике лозе Неура, а када дође време коначног свођења рачуна ништа више неће бити важно, ни име, ни порекло. Неће бити важно да ли си знао или ниси, јер један је закон Бож'ји и једна је правда за све и за сваког, па сеци како ваља, ни по оцу ни по стричевима, већ по светлој правди Свевишњег."

"Нема на овом свету правде. Ако је и било, одавно је непрегледним стазама отишла, ко зна куда. Нестала је као топла реч, као искрен загрљај и невини пољубац, као рајски врт. Види! Ти што шапћеш и савете делиш. Је ли ово правда бож'ја? Овај мрак, ови бедеми, ова зима? Хладна и мрачна зима од чијег белила остаде само предање. Снег се претвори у гар, а ветар у ватру и ужарено камење, које ме засипа, које ме убија и полако, али сигурно води до ивице амбиса ка извору тера куда сам се запутио, јер излаза нема."

"Ипак, рођаче мој није увек било тако. Некада, пре ове сурове и хладне зиме опасане бедемима мрака и незнања, сијало је једно велико Сунце правде, поноса и победе, које су ти одузели. Сунце које су сакрили од тебе и натерали те да пузиш и да се сабијаш, да рониш по изнутрицама полураспалих лешина опијен њиховим смрадом, док ти скорела крв покрива усне. Крили су то велико Сунце од тебе свих ових векова, чинили те слабим, али ти се ипак ниси предавао све до сада. Сваки тренутни пораз умео си да претвориш у победу, да се попут Феникса поново уздигнеш из пепела и Сунце своје слободе поново вратиш на престо победе, предака и богова. Све док си умео да памтиш своје претке, свој језик, своју културу, своје ја,..., то велико Сунце враћао си на своје место да поносно сија твоме роду, твојој деци, твом великом народу."

"Далеко је сада то Сунце, јер заборавих и шта то беху понос, правда и победа. Крили су од мене и сакрили много битних ствари. Крв на уснама, смрад, само ме још то подсећа да сам жив, а месо на врховима ових прстију, где некада беху нокти, сведочанство је тупој боли која ме буди из полусна и тера да вриштим и да, попут рањене звери, тетурам бесциљно ка обећаној будућности, светлости и слави коју ми обећаше."

"Зашто си посустао? Велики је грех предати се и препустити своју судбину у руке туђину. Јеси ли се уморио од нерада, од глупости, од једа и презира према себи самоме, зависти и мржње према својој браћи? Јесу ли коначно успели непријатељи твоји да расточе твој понос и украду слободу којом си се дичио, или си то успео сам, без помоћи њихове? Јеси ли успео да се предаш и да предаш своју душу црном ништавилу и да је испустиш у безбожничке руке, без пламена и пуцкетања воштаница, без опела и без борбе након толико протеклих доба?"

"Испрва се нисам предавао, али су били јачи. Борио сам се, али они нису људи, они су мрави који лако слона оголе до костију. Осећам да је против мене цео свет док стојим сам на раскрићу ветрова који ми бришу последњи траг људскости и достојанства, униженом и заробљеном."

"Пузиш, мој посрнули, и свако дрво испред тебе о главу ти се обија, свака грана старих храстова гребе и око делом ископава, јер ти сада и без очију и са очима исто видиш и још си лакши плен грабљивцу. Лако бих те и ја сада савладао. Глад је чудна потреба рођаче, јер њоме уста остају нема, а стомак господари, али не! Боље је бити и гладан него пунити стомак месом мртваца, јер ти си рођаче мој изгубљени, без увреде, прилично мртав чак и сада док

ходаш, дишеш, јер си одавно заборавио шта је то живот и како га живети, како дисати и како га волети."

"Убиј! Покажи се сено, шапачу, убиј и докажи да си нешто више од хука хладног ветра и пустог лудила у мојој глави. Ево, падам на колена о ледину и отварам пут до свог тамног срца. Убиј и скрати ову муку, ову бол, јер све лепо давно заборавих, а памтити могу само трње, зиму и таму која ме окружује, док се моћници мојом муком хране и моју бол, као перјаницу, на својим главама носе."

"Мислио сам да си јачи. Веровао сам да је бар још мало пркоса у тој љусци од твог тела остало. Лако је одустати и нестати. Тешко је живети, пронаћи своје корене и наново спознати своју сврху, устати, пркосити и поново корачати стазом праведности. Тешко је поново постати човек."

"Онда, молим те научи ме да поново ходам. Помози ми и подигни ме из блата незнања. Подсети ме ко сам био, ко сам сада и како да поново спознам истинског себе и будем оно што ми је одувек судбина. Научи ме да поново будем Човек."